

Večernik

Leto IV. (XI.), štev. 227

Maribor, ponedeljek 6. oktobra 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem čeku, zav. v Ljubljani št. 11.409
Plačila mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifu
Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Poljska in Litva

Razpad carske Rusije je poleg Poljske omogočil tudi nastanek štirih novih baltskih držav Finske, Estonke, Letonske in Litve. Vse te države so majhne, posebno po številu prebivalstva niti največja med njimi, Finska, ne dosega 4.000.000. Vazne pa so, ker zapirajo tako Rusiji kakor Poljski, torej dvema velikima državama dohod do morja. Ruška obala se je skrčila na ožjo okolico Leningrada, nova Poljska pa je po koridorju med Prusijo in Vzhodno Prusijo, ki je razdelil sedanjo Nemčijo na dva dela, dobila svoje pristanišče Gdinijsko, ki se je že mogočno razvilo. Gdansk (Danzig), je postalo svobodno mesto, država zase, namenjena za poljsko prekomorsko importno in eksportno trgovino.

Tako je geografsko-politično stanje, ki so ga ustvarile mirovne pogodbe po veliki svetovni vojni. S tem so pa nastali tudi razni spori, ki neprestano vznemirjajo prizadete države, posebno Poljsko, Litvo in Nemčijo, pa tudi ostali svet. Spor med Poljsko in Nemčijo zaradi koridorja je znan in je skoraj nerešljiv, ker se Nemčija ne more sprijazniti z razdelitvijo na dva popolnoma ločena dela, Poljska pa tudi pod nobenim pogojem ne more pristati na to, da bi bila odrezana od morja in s tem od ostalega širokega sveta.

Več ali manj popolnoma neodvisen od tega je pa spor med Poljsko in Litvo, ki se vleče že 12 let in še do danes ni privedel do nikakršne rešitve ali sploh do kakršnegakoli pomirjenja. Ta spor obstoja v glavnem zaradi sedaj poljskega mesta Vilne in razmeroma ozkega ozemlja med Litavsko in sovjetsko Rusijo. To mesto in ozemlje, ki sta pripadala poljski republiki, reklamira zase Litva in je za časa predsedovanja Waldemarasa šla celo tako daleč, da je poljsko Vilno proglasila za svoje glavno mesto. V tem sporu je posredovalo tudi že Društvo narodov, grozila je večkrat napoved vojne, prišlo je do krvavih bojov — toda vse brez stvarnega rezultata.

Kdo ima v tem sporu bolj prav, je za objektivnega opazovalca težko reči. Prebivalstvo na zapadu Vilne je pretežno litavsko, na vzhodu malorusko, Vilna sama pa ima poljsko večino. Na vsak način pa prevladuje slovanski element, kateremu je tudi litavski narod zelo soroden, posebno po mentaliteti in po jeziku, ki vsebuje skoraj polovico slovanskih izrazov. Sorodnost je pa na poslednji v zgodovini, saj je Litva dolga leta vladala nad Rusi in Poljaki in nasprotno Poljaki in Rusi nad Litvo. Vsekakor pa je ta spor med veliko Poljsko in malo Litvo škodljiv tako za Poljsko samo kakor tudi za vse ostalo Slovanstvo, ker veže po nepotrebnem znatne sile te poleg sovjetske Rusije, ki danes, žal, ne prihaja v poštev, največje slovanske države, ki je na najbližji poti do priznanja položaja velesile. Zato so se drugod in v Varšavi — sam že čisto pogosto iskrene želje, da

Največja katastrofa zrakoplovstva

ANGLEŠKI ZRAČNI ORJAK »R 101« V FRANCJI ZGOREL. — 50 POTNIKOVO ZGORELO. — MINISTER THOMSON MRTEV.

PARIZ, 6. oktobra. Angleški zračni velikan »R 101«, največji zrakoplov na svetu, je v soboto v Cardingtonu pri Londonu startal za polet v Indijo. Ob vzlikanju tisočev in tisočev ljudstva se je orjak dvignil v zračne višine in nikdo ni slutil, da se bo že nekaj ur kasneje zgodila največja katastrofa, kar jih zaznamuje zgodovina letalstva.

Zrakoplov »R 101« je zašel nad Francijo v silen vihar. Zračna ladja se je več ur borila z razdivjanimi elementi. V gondoli je vse spalo, razen pilota in službojučega moštva. Zrakoplov je pričel polagoma padati in kmalu po dveh ponoči se je zgodila katastrofa. Zadnje poročilo zrakoplova je bilo oddano ob 1.30 ponoči, 1 km daleč od Beauvaisa pri Parizu in pravi: »Potniki so po večerili v najboljšem razpoloženju legli k počitku.«

Ob 2.20 se je zabliskal nad gozdom pri Beauvaisu močen ognjeni svet. Tamkajšnji žandarmerijski poveljnik je pohitel takoj na kraj nesreče, a ni mogel dospeti do zrakoplova, ki je nudi strahen pogled. Silšati je bilo stokanje potnikov, iz rezervoarjev za olje so švi vali mogočni plameni. Zrakoplov je namreč s sprednjim delom treščil na zemljo in takoj eksplodiral. Zračni velikan je gorel še v jutranjih urah.

Posledice so bile strašne. V zrakoplovu je bilo s posadko vred skupno 58 oseb, med njimi tudi angleški minister za zrakoplovstvo, lord Thomson. Razen 8 oseb so vsi zgoreli in so našli kasneje le še ostanke njihovih zgorelih trupel. Le pri 15 je bilo mogoče ugotoviti identiteto. Med mrtvimi so razen ministra Thomsona tudi ravnatelj zrakoplovnega ministrstva Brancker, poveljnik zračnega orjaka Scott, general Richmond, letalski poveljnik avstralske

armade Balston, prvi in drugi oficir zrakoplova ter krmar. Dosedaj so potegnili izpod razvalin 47 trupel, 3 pa še niso našli in se domneva, da so sploh popolnoma zgoreli. Rešili so se samo oni potniki, ki so bili v stranskih kabinah. Nad temi kabinami so bili rezervoarji vode, ki so se ob udarcu na zemljo razbili. Voda se je zlila na potnike in jih tako rešila sigurne smrti.

Po vsej Angliji vlada radi nesreče največja žalost in potrnost. Prestolonaslednik je odletel takoj z letalom na kraj nesreče in se pobožno odkril pred trupli, ki so bila razvrščena v dolgi vrsti. V Beauvais sta prispela že dopoldne tudi francoski letalski minister Eynac in angleški veleposlanik v Parizu, lord Tyrell.

PARIZ, 6. okt. General Holt, predsednik tehnične komisije angleškega letalnega ministrstva, ki vodi preiskavo o katastrofi zrakoplova »R 101«, je izjavil dopisnikom pariških listov, da vzrok katastrofe ni v konstrukciji zrakoplova, ki je funkcionirala tudi v najhujšem viharju kljub težkočam. Šele ko je zrakoplov zadel ob zemljo in je začel vhaleti svetilni plin, ki se je vnel in povzročil eksplozijo je nastala katastrofa.

Francoski listi objavljajo o katastrofi obširna poročila in izrekajo sožalje. Povdarjajo pa, da je nesreča nov dokaz, da so letala mnogo sigurnejša nego zrakoplovi.

LONDON, 6. okt. V Francijo je odplula vojna ladja, ki bo prepeljala na Angleško žrtve katastrofe zrakoplova »R 101«. Na vseh javnih poslopih vise črne zastave. Od žrtv so bili zavzeti le minister Thomas in člani letalskega ministrstva, člani posadke pa ne. Rodbinam bode priznana izjemna pokojnina.

Umor pri Vipavi

DEMONSTRACIJE V GORICI. — ARETACIJE V VIPAVSKI DOLINI IN GORICI.

GORICA, 6. oktobra. V Vrhpolju pri Vipavi je bil v soboto na povratku domov ustreljen tamkajšnji učitelj, ki je bil obenem tajnik fašističnega sindikata. Zadelo ga je več krogel in je obležal takoj mrtev. Dogodek je izzval v Gorici veliko ogorčenje, ki se je včeraj še stopnjevalo. Skupine dijakov so udrle v tiskarno in uredniške prostore slovenskega tednika »Novega lista« ter jih demolirale. Policija je razpršila navzočo

množico. Da prepreči nove protislovanske demonstracije, patrolirajo po mestu karabinierji. Redakcija »Novega lista« in stanovanja slovenskih novinarjev so strogo zastražena.

TRST, 6. oktobra. O dogodku v Vrhpolju poroča tržaški »Piccolo« še sledeče podrobnosti: Ustreljeni učitelj je bil Sotosanti. Napad je bil izvršen pred šolskim poslopjem, kjer je Sotosanti stanoval z ženo in 5 otroci. Ljudje pripo-

šila, so bili sicer, vsaj z litavske strani, neobvezna, vendar pa smemo upati, da bodo postala realna podlaga za čimskorajšnji sporazum. S tem sporazumom, če bo dosežen, bo Poljska dobila posebno naupnem Nemčiji mnogo bolj proste roke kakor jih ima danes. Njen položaj bo znatno okrepljen in tudi njena vloga v zvezi francosko orijentiranih držav Evrope bo pridobila na pomembnosti. Kot člani te zveze in kot Slovani moramo tedaj samo želeči, da bi med našo bratsko Poljsko in malo Litvo prišlo čimprej do sporazuma in odstranitve vseh nesoglasij.

vedujejo, da so videli zvečer v bližini šole dva moška, ki sta se skrila ob vrtnem zidu. Ko se je Sotosanti, kakor običajno, ob 8. zvečer vračal domu in hotel odpreti vrtna vrata, je padel strel. Sotosanti je obležal v mlaki krvi in je bil takoj mrtev. Ko je žena prišla gledat, kaj je s strelom, je našla moža mrtvega. Na njene klice so prihiteli sosede, ki pa niso mogli nič pomagati. Tudi zdravniki, ki so prišli na lice mesta, niso mogli drugega, ko ugotoviti smrt. Sotosanti je bil zadet v srce in je umrl na notranji izkrvavitvi.

goriški prefekturi ter je izzvala veliko ogorčenje v vseh fašističnih krogih. Na tiskarni »Novega lista« so demonstranti razbili šipe in poškodovali stroje. Hoteli so tiskarno zažgati, kar so pa preprečili karabinierji, ki so prihiteli v zadnjem trenutku. Fašisti so vdrli tudi v stanovanje slovenskih urednikov in so jih hoteli linčati. Nemiri so trajali pozno v noč. Fašisti so se pomirili šele, ko je prefektura objavila, da se bo proti morilecem in sokrivcem postopalo z yso strogostjo. Stanovanja slovenskih urednikov so zastražena.

Fašistični krogi so prepričani, da so dejanje izvršili slovenski teroristi, ki so hoteli na ta način demonstrirati na predvečer rimskega procesa. Po vsej Vipavski dolini je izvršenih nešteto aretacij in so aretiranci deportirani v Gorico. Tudi v Gorici sami je izvršenih mnogo aretacij.

Kaj se pripravlja v Nemčiji?

BERLIN, 6. okt. »Der Morgen« javlja, da se je vršilo tu včeraj zaupno posvetovanje voditeljev finančnega sveta in zaupnikov Stahlhelma. Navzoči so bili tudi zastopniki italijanskega fašizma, norveških in finskih nacionalistov in avstrijskega Heimwehra ter — bivši nemški prestolonaslednik. Razpravljali so o bodoči politični akciji, ker smatrajo, da je položaj v Nemčiji dozor. Italijanski fašisti so izročili pozdrave in obljubili pomoč. V političnih krogih zbujajo zborovanje veliko pozornost.

Revolucija v Braziliji

NEWYORK, 6. okt. Uporniki proti zvezni brazilijanski vladi so v državi Rio Grande Dusul mobilizirali vse moške od 21 do 35. leta in skušajo prodreti proti mestu San Paulo. Polastili so se v tem delu vseh železniških naprav. Uporniški pokret je izbruhnil tudi na brazilijsko-urugvajski meji v državi Santa Catarina. Vstaši izjavljajo, da se je pokretu pridružilo najmanj sedem držav v boju proti zvezni vladi, tudi mornarica.

Ponedeljek — — — Torek
— KABARET ! ! — ! ! SVENGALI —
3 Artner — — — Žive podobe
VELIKA — KAVARNA

Fordovo mesto Detroit.

Kakor znano, ima Ford svoje tvornice v mestu Detroit v državi Michigan (USA). Tvornice izdelujejo avtomobile in dnevno po eno letalo. V času Fordove mladosti je štel Detroit komaj 50.000 duš, danes pa jih eden in pol milijona. Tretjino prebivalstva tvorijo delavci, zaposleni v Fordovih podjetjih, in člani njihovih rodbin.

Spominjalte se CMD

Mariborski in dnevni drobiž

Emigrantom iz Julijske Kra- line, ki želijo v Južno Srbijo

Savez agrarnih zajednic v Skoplju nudi Primorcem, priseljenim v Jugoslavijo, priliko za naselitev v Južni Srbiji, zlasti v bližini Skoplja, v srezu negotinskem ob reki Vardaru in ob glavni železniški progi in cesti Beograd—Solun.

V selu Bistrenici ob Vardaru leže lepa polja, brda, pašniki in nekaj prav mičnih skoro novih pritličnih hiš, priprave za koloniste, ki bi se bavili z različnimi kmetijskimi panogami: vinogradništvom, sadjarstvom, vrtnarstvom, živinorejo, perutninarstvom in drugim. Zemlja je prvovrstna. Voda izvirna. Podnebje milo, z redkimi in izginjajočimi slučajmi malarije.

Savez agrarnih zajednic odstopa zemljišče proti takojšnjemu odplačilu ene petine kupne cene (ki je prav nizka), ostalo na amortizacijo tekom desetih let.

Za gori omenjeno kolonijo Bistrenica se je prijavilo že lepo število reflektantov; med drugimi se naseli tam tudi g. Ivan Stepančič (Tita), nekdanji župan v Renčah na Goriškem, ki se je že v vojnem času tako živo zavzemal za vojne begunce.

Poštene, delazmožne družine, naj se takoj prijavijo z navedbo članov družine in drugih okoliščin, ki so važne, na naslov: »Informativni biro, Beograd, Pasteurjeva (Miloša Pocerca) ulica 23a«, kjer dobe vse potrebne informacije in pojasnila.

Zborovanje kemikov iz mariborskega inspektorata.

V soboto zvečer so se zbrali v kemični predavalnici mariborske realke kemiki iz območja mariborskega inspektorata k ustanovitvi sekcije Maribor Jugoslov. kemijskega društva. Navzoči so bili tudi okrožni inspektor dr. Schaubach, vseučilišna profesorja dr. Njegovan in dr. Hanaman iz Zagreba, ravnatelj tukajšnjih srednjih šol s profesorji, predstavniki kemične industrije ter večje število kemikov iz zagrebške sekcije. Po pozdravnih nagovorih predsednika pripravljalnega odbora za mariborsko sekcijo dr. Cazafure in predsednika glavnega odbora društva dr. Njegovana je prof. inž. dr. Hanaman predaval o važnosti acetilena in acetilenske industrije za današnjo tehniko in za svetovno gospodarstvo. Sledilo je še predavanje inž. Kneza o kemijskih in fizikalnih pojavih, ki nastopajo pri tehniki avto-gene varenja. Tajnik pripravljalnega odbora inž. Golob je poročal o dozdajnem delu odbora, blagajnik inž. Tomšič o materialni strani priprav. Pripravljalnemu odboru je bil dan absolutorij. V odbor sekcije so bili izvoljeni: kot predsednik dr. K. Cazafura, kot podpredsednik dr. Schadinger, tajnik inž. Golob, blagajnik ravn. inž. Tomšič, arhivar prof. dr. Gustinčič, odborniki dr. Kristan, inž. Petriček, inž. Pipuš, revizorja dr. Franz in inž. Rudolf. Na predlog predsednika je bila odposlana udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju in pozdravna brzojavka min. predsednika Periću Živkoviću. Imenovan vabljenih gostov se je zahvalil ravnatelj drž. realke Jakob Zupančič.

Obrtno gibanje v Mariboru.

Meseca septembra je bilo v Mariboru izdanih 27 novih, izbranih pa je bilo 14 starih obrtnih pravic.

Živinorejska razstava v Mozirju

se je vršila v soboto 4. tm. pod okriljem živinorejske zadruge za Mozirje in okolico, Kokarje, Rečico ob Savinji in Šmartno ob Paki, na tamošnjem sejmišču. Razstavili so samo zadržniki krog 80 glav. Od kmetijskega oddelka banske uprave je prisostvoval inž. Muri, dalje so bili navzoči sreski kmetijski referent iz Celja inž. Oblak, sreski veterinarski referent iz Gornjegograda Samec in živinorejski nadzornik Zupanc. Vršili so se tudi poučni govori teh strokovnjakov. Ugotovilo se je lepo stanje živine, ne pa tudi napredek. V okraju uspeva jako dobro marijadvorska pasma in ni poyoda za spremembe.

Narodni tabor v Gor. Cmureku,

ki se je vršil dne 21. septembra, je kljub slabemu vremenu prav dobro uspel. Zunanji povabljeni gostje so sicer izostali, zato pa se je udeležilo prireditve med drugimi okrog 300 zavednih kmetov, katerim je bila prireditev v glavnem namenjena. Le-ti so glasno in javno manifestirali za jugoslovansko idejo in navdušeno vzklikali kralju, vladi in gen. Maistru. Raz tribune, ki je bila okrašena z državnimi zastavami in s sliko našega kralja, je pozdravil navzoče predsednik krajevnega odbora NO Mirku Cujnik, ki je v svojem govoru povdarjal velik pomen manifesta Nj. Vel. kralja in vladne deklaracije za kulturni in gospodarski napredek naše države. Prečital je pozdravno brzojavko gen. Maistra, kar so navzoči z navdušenjem sprejeli. Govoril je, viharno pozdravljen, tudi g. župnik iz Marija Snežne Vršič, ki je pozval navzoče k zvestemu izpolnjevanju državljskih dolžnosti in jih navduševal za sodelovanje. Kot zadnji govornik se je oglasil zastopnik oblastnega odbora NO g. dr. Vauhnik iz Maribora, ki je žel za svoj navdušen govor obilo priznanja. Po oficijelnem delu se je vršila v gradu narodna veselica, ki je istotako prav lepo uspela. Prireditev je pokazala, da biva med našim obmejnim ljudstvom mnogo zavednih kmetov, ki so voljni sodelovati in ki so se javno postavili na stran naše vlade. Sicer pa je bilo zanimanje za to prireditev tako veliko, da bi bila udeležba ob lepem vremenu uprav ogromna. Da je tabor tako lepo uspel, je pred vsem zasluga upravitelja gradu gosp. Mally-a in njegove soproge, ki sta dala prostor in ves material brezplačno na razpolago. Ob tej priliki se je zopet odlikovala tovarna za lepenko iz Sladkega vrha, ki je že opetovano pripomogla krajevemu odboru do lepih uspehov in izkazuje temu pokretu svojo naklonjenost. Tudi uradništvo tovarne se je skoraj polnoštevilno udeležilo tabora. Posebno zaslugu za krasen uspeh tabora pa ima naše učiteljstvo iz Marija Snežne, Sv. Ane in Lokavca, ki je požrtvovalno sodelovalo. Gdč. Bečelova je s pomočjo skrajno požrtvovalnih hčerk našega narodnega posestnika g. Vandurja, ki sta bili noč in dan na nogah, pripravila pecivo. V drugih šotorih so stregle gdč. Bizjakova, Čončeva in Selakova. G. Bauman je gostom s pomočjo gdč. Mally-jevih postregel z izbornim vinom. Vsem, ki so pripomogli k tako lepemu uspehu, se krajevni odbor Narodne odbrane v Gor. Cmureku prav iskreno zahvaljuje.

Nove avtobusne proge

namerava upeljati mariborsko mestno avtobusno podjetje in sicer je predvidena proga Maribor—Slivnica—Rače—Cirkovci—Sv. Lovrenc na Dr. p.—Ptuj in nazaj ter proga Maribor—Duplek—Sv. Martin in nazaj.

Smrtna kosa.

Včeraj je preminul v Krčevini g. Anton Goriup, častni član, blagajnik in odbornik Pogrebnege društva v Krčevini. Pogreb bo jutri, v torek, ob 17. uri iz hiše žalosti Krčevina 209 na pokopališče sv. Marije. Blag mu spomin, žalujočim naše sožalje!

V Framu je v soboto umrla žena tovarnarja Katarina Kranjc, stara 50 let; v Selnici ob Dravi veleposestnik, industrijalec in gostilničar Simon Namesnik-Jurko; v Peklu včeraj 64letni viničar Mihael Šober; v Krčevini 209 včeraj 51letni usnjarski pomočnik Ant. Goriup; v Strossmajerjevi ulici včeraj 73letna zasebnica Monika Haberstroh; v Krčevini dvamesečni sin kleparskega mojstra Hinko Štruel; v Vuzenici pa včeraj pomožni delavec drž. žel. Josip Šušljaj, ki ga je pri nabiranju gob v gozdu zadela kap. Truplo prepeljejo semkaj in bo pogreb na študenškem pokopališču.

Omejitev vseljevanja v Kanado.

Izseljeniški komisariat v Zagrebu je obvestil vse banske uprave o naredbi vlade v Kanadi, glasom katere je v bodoče dovoljeno vseljevanje v to državo samo ženam in mladoletni deci rodbinskih poglavarjev, ki so tam že zakonito naseljeni in imajo zasigurano eksistenco.

Mariborsko gledališče

Pondeljek, 6. oktobra. Zaprto.

Torek, 7. oktobra ob 20. uri »Sen kresne noči« ab. B.

Priglasite se za gledališki abonman.

Gledališki abonment se še sprejemajo do četrta 9. tm. pri gledališki blagajni. Ugodnosti abonmaja so splošno znane in se lahko za malenkosten mesečen prispevek dobi abonman. Državni uradnik na primer dobi gal. sedež za 15 dramskih in 10 glasbenih predstav že za 8 mesečnih obrokov a Din 10.—. Najdražji sedež v parterju ga stane mesečno le Din 50.— (za kar dobi povprečno tri predstave na mesec). Na ta način ga stane na najdražjem sedežu predstava povprečno le Din 17.—. Za neabonente pa velja isti sedež Din 25.—, v operi Din 35.—. Za osebe, neuradnike je abonman za malenkost dražji. Zatorej naj se abonira, kdor hoče štediti!

Maughamov »Sveti plamen« na mariborskem odru. V kratkem se bo vršila mariborska premijera pretresljive drame znanega angleškega dramatika Maughama »Sveti plamen« v režiji g. Skrbniška. Vsebina te drame je zelo globoka in obravnava zanimiv problem.

„Aleksandra“

(Premijera.)

S tem delom je v soboto otvorilo naše gledališče svojo glasbeno sezono. Vsebina sama je pač operetna, vendar pa ni pretirana, vsebuje tudi duhovitosti, ki nudijo publiki mnogo zabave in smeha. Pevsko ne stoji to delo baš na višku, ima pa dokaj lepih momentov, ki so včasih celo precej originalni. Interesantnejši je orkestralni del, ki je mestoma naravno mojstrsko instrumentiran. Ima več krasnih, tudi precej dramatskih zamisli, ki nas sicer spominjajo znanih opernih del, nas pa takoj zavedejo v operetni žanr. Tako se človek po tako resno izvedeni uverturi ne more znajti pozneje v operetnem ozračju. Tudi kraljevska scena je v orkestru preresno zamišljena. Lepa je predigra k tretjemu aktu. Vsa teža dela leži seveda v orkestru, ki je zato poklican, da dvigne vsebinsko odsko praznoto. Komponist operira posebno lepo z lesom — poznajo se mu sicer razni vplivi.

Gdč. Udovič (Aleksandra) je bila cel večer v formi. Z čistim in svežim glasom je absolvirala svoje partije. Gledališka uprava si je z gdč. Barbičevom (grofica Kukovjanskaja) pridobila izvrstno subretko, ki nam še mnogo obeta. G. Ivelja (kralj Montonije) je v igri in petju zelo napredoval. Nikakor pa me ni mogel navdušiti s svojim malim glasom g. Truhovič (Kristov), če vzamem za merilo renome, katerega je igralec užival v Beogradu. Z njim si je gledališče pridobilo sicer dobrega, rutiniranega igralca, gotovo tudi dobrega režiserja, nikakor pa ne tako dobrega pevca, saj sta ga gdč. Udovičeva in orkester popolnoma zakrila. Ostali ansambl gg. Skrbnišek, P. Kovič, Furijan, Rasberger, Gorinšek itd. so bili dobri, posebno prva dva sta vso predstavo dostojno zabavala občinstvo.

Orkester, pod taktirko g. Herzoga, ki je morda še s preveliko resnostjo in zanosom interpretiral partituro, je dirigentu sledil vedno točno, če spregledamo nekaj nastavkov pihal. Režija je bila dobra, scenerija pa je kazala sliko revne intendatove budžetske mogočnosti.

Priznati moram, da sta se dirigent in režiser zelo potrudila in obeta se nam kot vidim, dobra gledališka glasbena sezona.

Karol Pahor.

Gospodarski in prosvetni poučni tečaj mariborske ZKD v Mozirju

sej je vršil včeraj 5. tm. v Majerboldovi dvorani. Zlasti popoldne se je zbralo večje število poslušalcev, ki so z zanimanjem poslušali predavanje g. dr. Vrtovca iz Maribora o najvažnejših zdravstveno-higijenskih problemih našega naroda, ki je bilo ponazorjeno tudi s filmom »Kako čuvamo svoje zdravje«. Enako zanimaje je vzbudilo tudi predavanje g. inž. Tržana iz Ruš o umetnih gnojilih in o potrebi njih uporabe za napredek kmetijstva. Ostala predavanja so morala tokrat odpasti. Tečaj je vodil tajnik ZKD

KINO

Grajski:

Samo še nekaj dni veliki zvočni uspehi:

Dunaj, mesto pesmi...

Prvovrstna dunajska veseloigra. Max HANSEN, Paul MORGAN.

V predpripravi **Zadnja četa**, veliki nemški zvočni film

Union:

Od danes dalje

velika nemška 100% zvočna drama

Samo tebe sem ljubil

Mady Christians, Hans Stüve

V predpripravi največji film do danes: **Noetova barka**, zvočni vefilm

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17., 19., 21. uri; ob nedeljah in praznikih ob 15., 17., 19. in 21. uri. Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagajni. XXVI

Iz meteorološke postaje v Slov. goricah.

September je bil letos čmeren, kakor malo kedaj. Naškropil nam je v 16 dneh 1297 točk ali 1 dm 2 cm 9.7 mm mokrine. Tako visoko stoji namreč voda v septembru nastavljeni kadi, kolikor ni izhlapela. September je štel torej le 14 suhih dni, pa še ti so bili po večini vsaj delno oblačni v Slovenskih goricah. To je bilo za te vinorodne kraje zelo usodno. Grozdje je po gnilobi trpelo, pa malo sladelo, zato je koncem septembra vse podbiral. Ako ne nastopijo solnčni dnevi, bo morala oblast dovoliti trgatve pred 10. oktobrom, sicer bo gnitje grozno poželo, ali se bo pa »podbiralo« naprej do malega ostanka... Dne 3. oktobra se nebo briše, lahni severni dihi kaže na lepše dni. Naj nas upanje ne vara in še bo dobrina in količina letošnje trgatve precej rešena. Posebno dan trgatve naj bo solnčen, ker dviga stopinje čričkovi mani (moštu). Tudi grozdja se bo ob snažnih dneh dokaj prodalo, deževje pa skvari vse. Dobri Bog, pogled nas te dni z jasnim očesom, da ti čriček zapoje vedro čast in slavo! Z gromom je september poškrta v 8 dneh, enkrat pa ob Mariboru (26.) celo s točo poropotal, dasi bolj na rahlo. Sveti Mihael je bil letos solzen in ne vesel. Nekdo ga je od same žalosti tri dni in tri noči obhajal... Lanski september je natočil le 4 cm 7 mm padavin, pa je 29. zaskrpal v slano (letos je še ni bilo), imel je le 6 solznih dni, predlanski pa je potočil v 12 dneh za 1 dm 6 cm 7 mm solz, zato se njegovega vina še danes vse brani, ker je bil tudi sosed oktober v prvi polovici zalit, a lani manje.

Šopek lepih jesenskih jagod

je nabrala v svojem vrtu gospa Marija Likovec v Sv. Petru in jih poklonila našemu uredništvu.

Ce imaš denar v kovčku mesto v hramu

Sluga tvrde »Luna«, Herman Peklar iz Vrbanove ulice, je v soboto opazil, da mu je nekdo iz kovčka na podstrešju, na katerem je odtrgal zadnji del, ukradel 700 Din denarja in nekaj drugih stvari.

Napaden, ker je zahteval slovensko govorenje.

Dijak Josip. S. je po včerajšnji nogometni tekmi pozval elektrotehničnega vajenca 19letnega Jos. Seničarja, ki ga je nagovoril nemški, naj govori z njim slovenski. Ko se je nekaj časa pozneje vozil s kolesom proti domu, sta ga ustavila imenovani Seničar in 16letni trgovski vajenec Miro Detiček, mu zaustavila kolo in Seničar ga je desetkrat sunil z roko v hrbet. Ko ju je stražnik prijel, sta dejanje priznala.

Plesni tečaj.

Veliko zanimanje vlada v krogih privatnih nameščencev za plesni tečaj, ki ga priredi Zveza privatnih nameščencev Jugoslavije, podružnica v Mariboru za svoje člane in po njih vpeljene goste v mali zgornji dvorani Narodnega doma vsako sredo z začetkom ob 20. uri. Prijave sprejema odbor in društvena pisarna, Slomškov trg 6, I. nadstr. dnevno od 19.—20. ure.

Letošnja bilanca tuiskega prometa v Nemčiji

PASIVNA SEZONA. — POSLEDICE NEMŠKE GOSPODARSKE KRIZE.

Sezona 1930 se zaključuje, odnosno je pred zaključkom. In porajajo se bilančne napovedi; letos več pesimističnih ko optimističnih.

Nemčija, kulturna zemlja par excellence, pred svetovno vojno ni negovala tuiskega prometa; kakor drugod, tako tudi tu še ni bilo pravega razumevanja za to panogo narodnega gospodarstva in — tudi potrebe ni bilo.

Vzlic temu je imela Nemčija že takrat dotok tujcev od blizu in daleč. Pa ne zgolj radi svojih slovečih kopališč, zdravilišč in letovališč. Ne, po večini je tujec marveč družil prijetno s koristnim, s tem, da je proučeval bogatstvo tvoje nemškega naroda v preteklosti in sedanjosti.

Svetovna vojna je izpodbila tla vsakemu tuiskega prometa; marsikatera pridobitev in ustanova je ali propadla, ali pa je samo jadno vegetirala, ko je prenehal žvenket bojnega orožja.

Toliko bolj pa se je razmahnil tuiski promet po svetovni vojni. Nemec je hitro doumel važnost tega prometa; na drugi strani pa ga je narekovala potreba — enaka vsem drugim državam z obubožano valuto.

Doba inflacije je preplavila Nemčijo s tujci. Grenak je spomin na to dobo; kakor pri nas, tako je tudi tam marsikomu krvavelo srce v tistih časih. Petični tujci z zlato valuto so rajali in se gostili za bagatelne vsote, domačin — gostitelj pa prečesto niti režijskih stroškov ni mogel kriti. Ni pa imela doba inflacije samo negativne plati. Nasprotno, ta doba je dala pobudo za tuiski promet, mu položila temelje in ga vstoličila kot resno, izdatno pridobitno panogo. Od inflacijske dobe naprej se je tuiski promet zopet skrčil. Iz znanih razlogov: zlata valuta, splošna gospodarska depresija, konec številnih vojnih dobičkarjev itd.

Vzlic temu beležijo skoro vse sezone zadnjih let relativen napredek. Ne toliko v številnem porastu gostov; dotok solidnejše publike, dograditev in izpolnitev tuiske-prometnih centrov, jasen, znanstveno podprt načrt za usmerjanje in razvoj bodočega tuiskega prometa v Nemčiji, to so dejstva, ki so jih registrirale vse zadnje sezone.

In sezona 1930? Je morda prva, ki je, reasumirajoč, povprečno pasivna. Z izjemami nekaterih tuiskih prometnih centrov (n. pr. Schlangenbad) je frekvenca padla od 5—15% proti lanskemu letu, skrčilo se je število prenočnin in — logično — znižali so se v vsem dohodki.

Tuisko prometni činitelji tožijo in so v skrbeh. Posledica nesigurnega svetovnega gospodarskega položaja v splošnem in trajajoče nemške gospodarske krize v posebnem se odražajo občutno v tuiskega prometa in letos kot da so se ojačale. Tudi deloma neugodno vreme, posebno julija, je ponekod v prav znatni meri uplivalo na frekvenco. K temu pridejo številni neugodni spremni

pojavi. Zabeležiti je beg gostov iz bolj-ših hotelov, restavracij in penzionov v enostavnejše, cenejše. Hkrati je bilo opaziti povsod in pri vseh gostih — domačin in inozemskih — skrajno štednjo v vseh postranskih izdatkih in nič čudnega ni, če so tožbe restavraterev, posestnikov zasebnih penzionov, luksuznih trgovin in pa obrtnikov o padajočem prometu malone splošne. — Tudi obseg uporabe zdravilnih sredstev je padel, padlo je število raznih prireditev in obisk le-teh in premnogi gosti so skrajšali dobo zdravljenja na minimum. Z druge strani pa se je povečalo število prošelj za popuste in olajšave, kar samo potrjuje, kako znatno je pomanjkanje denarne imovine.

Ti pojavi niso razveseljivi in ne dovoljujejo rožnatih perspektiv za bodočnost. Nemci so si tega svesti; organizirani — kot so povsod — zahtevajo davčne olajšave, pomoč v tuisko-prometni reklamizaciji iz državnih sredstev, tarifarne popuste za prevoz potnikov. Postavili so parolo: »Nemci v nemška kopališča in zdravilišča!« in drugo. Poleg tega pa delajo, delajo vsi kot eden in delajo previdno in vztrajno. In to vse jih bo tudi rešilo krize v tuiskega prometa, ki je in ostane gotovo le prehodni pojav.

In pri nas? Ne bi hotel prejudicirati bilanci, zdi pa se mi, da se je v marsičem odigral isti proces kot v Nemčiji. Vsaj ponekod. Vreme na primer tudi pri nas ni bilo ves čas povoljno in marsikoga je odvrnilo, da ali sploh ni šel na svoj letni odmor, odnosno zdravljenje, ali pa je to dobo skrajšal in se predčasno povrnil domov. Marsikoga in marsikje tedaj uspeh letošnjega tuiskega prometa nemara tudi pri nas ni docela zadovoljil. Kdor radi tega toži, toži upravičeno, ako je pripisati neuspeh zgolj zgoraj navedenim vzrokom. Neumestne pa so tožbe onih, ki bi hoteli imeti v tuiskega prometa svojo molzno kravo, stoje križem rok ob strani, brez truda, brez vsakršnih žrtev. Tem — hvalabog — že redkim posameznikom, ki skušajo zvaliti vsak, tudi radi njih lastne pasivnosti ali celo nezmožnosti nastali neuspeh na tuisko-prometne funkcije, bo treba veleti energični: »Stoj!«

Mi imamo svoje kontinentalne in svoje obmorske tuiske-prometne točke, eno bolj privlačno kot drugo. Negovati te točke, jih ohraniti na višini in nuditi gostom tudi sicer vsaj približno vse tisto, kar imajo v drugih zemljah s starim in razvitim tuiskim prometom, to je naloga vseh, ki so zainteresirani na tuiskega prometa. Izpolnjevanje teh nalog pa zahteva kvalificiranih, požrtvovalnih delavcev in tudi ljudi dobrih živcev; zato pa treba v bodoče izločiti iz tuiskega prometa vse, kar je kvarilo njegovo sedanjost dinamiko in akcijsko moč.

nihče videl umirati na električnem stolu. Tako se je tudi zgodilo. Ko so ga zaprli, so zapazili okrog njegovega vratu obsek z malim medaljonom. Prosil je, da bi ga smel nositi tudi v zaporu — kot edini spomin na umrlo mu mater. Ugodili so mu. Sedaj pa, dan pred usmrtnitvijo, se je izkazalo, kakšno grozno tajnost je skrival mali medaljonček: njegova vsebina je bil dinamit z mehanično napravo, s katero se je dinamit vžgal. Payne je dan pred določeno usmrtnitvijo sam na sebi izvršil sodbo. Ko so po eksploziji pritekli stražniki v njegovo sobo, so našli tam samo še raztrgano meseno maso. In tako se je zgodilo, da Payne — kakor je sam prerokoval — ni končal na električnem stolu.

Ustanovitev prve češke filmske družbe.

Po večkratnih neuspešnih poskusih se je te dni končno posrečila v Pragi ustanovitev češke filmske družbe, ki je že tudi pri sodišču registrirana. Češki listi smatrajo, da je sedaj razvoj češkega filma zasiguran.

Po reprizi „Snakresne noči“

Ko je pisal Shakespeare »Sen kresne noči«, še ni imel, kakor v svojih poznejših delih (Antonij in Kleopatra, Kralj Lear), svoje diagonalne arhitektonike, ampak se je držal stare simetrične arhitektonike francoskih klasicistov. Ako si pogledamo shemo prizorov, vidimo, s kako preciznostjo se je držal simetrije.

Že začetkoma začneta dva virja dejanja. Ljubezen obeh parov in domenek rokodelcev za igro. Točno v sredi drame je glavna izkušnja rokodelcev, na obeh straneh zmešnjava štirih ljubimcev, ki jo nekaj prizorov prej začne in nekaj prizorov pozneje zaključijo. Spak po Oberonovem naročilu. Domenku rokodelcev na Dunjinem domu v prvi polovici odgovarja domenek rokodelcev v drugi polovici. Tožbi Egeja začetkom drame odgovarja njegova tožba v drugi polovici. Ravno tako vidimo simetrijo posameznih prizorov (ljubimca pred Tezejem, v gozdu). Še lažje je videti simetrijo v izmeni prizorišč. V sredi je gozd, na obeh straneh Dunjeva hiša, na periferiji pa Tezejeva palača. Ali med osebami: med obema paroma Spak, na eni strani Oberon s Titanijo, na drugi pa Tezej s Hipolito.

Sujet drame je v prvi vrsti poezija, ki ji med osebami odgovarjajo vsa vilinska bitja, v drugi vrsti pa fantastična skrivnostnost kresne noči, ki ji med osebami odgovarja le Spak in deloma rokodelci, ki poezije ne razumejo in ne občutijo.

Toliko o delu. Režija je prehode med obema elementoma drame (vloga Klobčiča, igra v gradu...) dobro zabilasala in tako je dobilo delo neko uglašeno enotnost. Tudi simetrijo posameznih prizorov je prav razumela in jo deloma prav krepko podčrtala. Klasično grotesknost pa so dobili prizori z rokodelci, deloma po večji režiji, deloma pa po izredno posrečeni inscenaciji na Dunjevem domu. Ni pa tvorila groteskno fantastična inscenacija gozda pravega ozadja za tako subtilno poetične prizore, kakor bi morali biti plesi vil in palčkov ter nastopi vilinskega para. Glavna misel je poezija, ne pa fantastika kresne noči; tega se inscenator ni zavedal, kljub temu pa je bila inscenacija bogata, skoro razkošna.

J. D.

Sport

ISSK Maribor:SK Železničar 4:2 (1:1)

Na igrišču ISSK Maribora se je včeraj odigrala tretja prvenstvena tekma, ki je končala z zasluženim zmago ISSK Maribora v razmerju 4:2. Igra je tekla v jako živahnem tempu brez izrazite premoči te ali one strani. Le v odlomku drugega polčasa je »Maribor« prevzel vodilno vlogo in se je v končnem naskoku zasigural dve dragoceni točki. Belo-črni so po dolgem času zopet predvajali igro, ki je bila vredna prvaka. Zlasti se je odlikovala ožja obramba in krilska vrsta. V napadu so bili Brtoncelj, Starc in Vodeb jako dobri, dočim sta bila Senica in Hreščak na ne navajenem mestu bolj šibka.

Železničarji so bili v vsakem pogledu enakovredni nasprotnik in tudi v tehničnem pogledu niso zaostajali za »Mariborom«. Vsak posameznik je izpolnil svoje delo po najboljših močeh in se more priznati, da so v zadnjem času izdatno izboljšali formo.

Gole so zabili za »Maribor«: Starc v 14', Kirbiš v 28' (11 m), Vodeb v 32' in Starc v 40'; za »Železničar«: Frangeš v 17' in Heller v 22' (11 m).

Sodil je zelo objektivno g. Cimperman iz Ljubljane.

Po včerajšnji tekmi je prvenstvena tabela sledeča: 1. Maribor 4 točke; 2. Rapid 1; 3. Železničar 1; 4. Svoboda 0 točke.

SK Železničar rez.:ISSK Maribor rez. 3:3 (3:2).

Prvenstvena tekma rezerve je končala neodločeno, tako, da si nasprotnika točke delita. Sodil je g. Vesnaver.

Usem članom MZSP!

Rok za predložitev novih verifikacij, ki se nameravajo uveljavljati na občnem zboru MZSP v Mariboru, dne 25. tm. ob 21. uri v restavraciji hotela Orel, se podaljša do 24. tm., da se tako mariborskim kot okoliškim članom omogoči, da s primerno agitacijo še organizirajo vse interesente ter s tem pokažejo vso svojo organizacijsko taktiko ter smisel za razvoj zimskega sporta za predstoječo zimsko sezono. Ponovno vas pozivamo, da se udeležite občnega zbora v smislu naše okrožnice, delegatom izročite poblastila, a med članstvom agitirajte, da s svojo navzočnostjo pokaže enaki smisel za zimski sport ter zanimanje za delovanje poudarja, naše skupnosti.

Sodniški izpiti s bodo vršili predvidoma v Mariboru dne 25. nov. pop., a vabimo vas, da prijavite vaše interesente, v kolikor še niste; vsak naš član bi moral imeti v svoji sredi izprašanega sodnika za svoje interne tekme. Interesenti, ki se bodo oglašili, prejmejo direktna navodila. Tudi za tečaj saveznih smuških učiteljev pogrešamo marsikake prijave.

Samostojni predlogi za občni zbor se morajo predložiti do 11. tm. Event. še do 24. tm. došle verifikacije se bodo overovile in upoštevale na občnem zboru.

Villacher S. V.:SK Rapid 2:1 (1:1)

SK Rapid je včeraj odigral v Beljaku prijateljsko tekmo ter podlegel v razmerju 2:1.

Tekmovanje za državno prvenstvo.

Peto kolo tekem za državno prvenstvo v nogometu je končalo s sledečimi rezultati: v Beogradu: BSK:Concordia 2:2 (0:0); v Splitu: Jugoslavija: Hajduk 2:2 (1:1); v Sarajevu: Slavija (Sarajevo):Slavija (Osijek) 3:2 (2:0).

100. tekmo za barve ISSK Maribora.

Včeraj je odigral znani nogometaš M i r o s t a r c svojo 100. tekmo za barve ISSK Maribora. Ob tej priliki je tajnik ISSK Maribora, g. dr. Planinšek, predal jubilaru lično spominsko darilo.

Ostale nogometne tekme.

Celje: prvenstvena tekma SK Olimp: SK Celje 4:3 (3:2).

Ljubljana: prvenstvene tekme: Primorje:Svoboda 9:0 (5:0); Ilirija:Hermes 3:0 p. f. ker je Hermes v 5' prvega polčasa odstopil.

Zagreb: prvenstvene tekme: Hašk: Sokol 4:0 (3:0); Gradjanski:Železničar 2:0 (2:0); Grafičar:Sparta 2:0 (1:0).

Praga: Kladno:Meteor 8 2:1 (1:1); Teplitzer F. C.:Bohemians 3:3 (2:1); Sparta:Viktoria Žižkov 2:1 (1:0); Slavija:Nahod 3:1 (2:0).

Dunaj: Rapid W. A. C. 6:3 (3:2); Admira:Slovan 3:0 (2:0); Vienna:F. A. C. 2:2 (1:0); Sportklub:Avstria 4:3 (2:1); Nicholson:Wacker 5:2 (4:0).

Budimpešta: Hungaria:III. okraj 1:1; Saboria:Ofner »33« 1:0; Vasas:Kispest 3:0.

Balkanska olimpijada.

V Atenah se je včeraj pričela balkanska olimpijada. V stadionu se je zbralo nad 45.000 gledalcev. Naši lahkoatleti so dosedaj jako slabo odrezali in je stanje naslednje: 1. Grčija 44; 2. Rumunija 16; 3. Jugoslavija 13; 4. Turčija 9 in 5. Bolgarija 8 točk. Tekme se danes nadaljujejo.

MOLNP službeno.

Poziva se igralec Priveršek Anton (ISSK Maribor), da se javi danes ob 19. uri na seji MOLNP radi zaslišanja. Tajnik.

Če ameriški milijarder pride v Evropo

Visoka in bogata gospoda navadno nimajo miru, če potujejo, zlasti če je to kak ameriški — Ford. Vsak čas dobi kake prošnje ali ponudbe, v nadi, da pade z njegove bogate mize vsaj kakšna drobtinica. V Monakovem je Ford bil naravnost oblegan od ljudi, ki so mu ponujali vse mogoče v nakup. Med drugimi mu je bilo ponujenih 5 briljantov v vrednosti 200.000 mark (nad dva in pol milijona Din). Iz Avstrije je dobil ponudbo, da kupi za 5 milijonov Din smaragčno ogrlico, ki jo je cesar Napoleon podaril gospe Beaumarciais.

Problem avijonskih otokov

Mednarodni pravni kongres za zrakoplovstvo v Budimpešti je te dni med drugim razpravljal o pravni strani takozvanih zrakoplovnih otokov. Povdaril je svobodo letanja nad morjem, pa tudi, da morajo avijonski otoki na morju biti zgrajeni vedno pod suverenostjo gotove države, ki ima dolžnost, da izdela pravilnik o uporabi teh otokov. Gradnjo plavajočih otokov na svobodnih morjih je treba prijaviti vsem zainteresiranim državam, v slučaju spora pa je odprt apel na Društvo narodov.

Dinamit v medaljonu

Nedavno bi imel biti usmrčen na električnem stolu ameriški odvetnik Payne, ki je že cela leta zaposloval ameriške urade in sodišča, sicer ne s svojim odvetniškim, pač pa zločinskim delovanjem. Iz odvetnika je postal zločinec in je bil končno radi cele vrste zločinov obsojen na smrt. Termin za usmrtnitev je že bil določen. Payne pa je zagotavljal svojemu zastopniku, da ga ne bo

K. M. Capek - Chodas

Jindri

Roman — Iz češčine prevel dr. Fran Bradač. 79

To je bila njena prva zaupna beseda in s tem je značilno priznala Jindro za pravnoveljavnega svaka.

Toda tega revežu v tem hipu ni bilo mar; Libuša se je morala zavrteti na peti in hiteti po voz, naj bo kakoršenkoli.

V minuti se je vrnila z izvoščkom in v drugi minuti sta se odpeljala skupaj na Branik. Jindra je hotel tam ostati za vedno.

In tako se je začelo skupno gospodinjstvo novoporočencev, ki sta ga hotela po Jindrovem odločilu začeti prav za prav šele, ko potečejo dnevi Jiřininega materinstva.

Izkazalo se je, da je vrtna hišica Jiřinina, katero so gosto zarastle rastline plezavke in ji dajale zunanjo podobo bajte, znotraj prav lična hiša, v kateri se dá stanovati — čeprav se je Jindra nastanil v najmanj pripravljeni sobi, namreč v podstrešni izbi z enim oknom, brez peči; tla so bila iz opeke in tako prožna, da so pri vsakem njegovem koraku votlo zabrneli lonci za cvetlice, ki jih je bilo vse polno po sobi.

V tej izbi je prezimoval slepi Jindra kakor hrček v svoji luknji udobno na široki postelji, zarit med pernice. Nikoli ni bil tako čisto sam, kakor če je ponoči vstal in čisto po tiho zaprl vzdizna vrata, ki so zapirala stopnice, ki so držale naravnost iz spodnje sobe; ta vrata so bila prav za prav vhod v njegovo spalnico. Zaprl jih je, da ne bi slišal trojnega dihanja odspodaj; njegova izba se je sicer potem hitro ohladila, pa čeprav! Saj se je potem tudi hitro izgubil duh po pipi Jiřininega strica, malo zgovornega gospodarja v hiši; in ko si je potegnil Jindra ovrtnik svojega kožuha čez ušesa, je bil včasih celo srečen in blažen.

Tekom zime se je sicer pokazala potreba, da je dal prinesiti semkaj še drug, popolnoma enak očetov kožuh, ki ga je le-ta pustil v Pragi kakor vso svojo obleko, ko se je naglo odpeljal, kakor bi bežal z novo najdeno soprogo; toda to je bila najneznosnejša noč, kar jih je Jindra preživel. Čutil je intenzivni duh ovrtnika po očetovih specialnih havanah — Jindra ml. sam ni nikoli kadil — toda če si je domišljjal, da zato ni zaspal, ker ne more Jindre st. niti čutiti, je uvidel prihodnjo noč, da je to ravno narobe...

Za očetom ni imel drugega sledu nego iz Londona datiran akt, ki postavlja otroka, katerega pričakuje njegova snaha, z dnem njegovega rojstva takoj za tovarnarja, to je imetnika vseh dedovih delnic rodbinske tovarne, ki so primerno deponirane.

Odkloniti ta dar — tega Jindra pravniško niti ni mogel.

Sicer pa se je Jindra z nasilno vajo naučil, da ni mislil na nič, kar se je tikalo samega. Podnevi je bilo to prav lahko, čeprav je ves dan prebil v

družbi te, ki se ga je najbolj tikala, v družbi svoje žene.

Bila pa je med njima neprodorna, če tudi samo papirnata stena — časopis, ki ga je čitala filozofka svojemu soprogu. Nič ni bilo tačas tako globokega in neizčrpnega kakor zanimanje obeh za javne dogodke, ki so bili seveda ogromni; in ker ni zadostoval eden niti dva časopisa, je postala skupna soba skladišče vseh praških dnevnikov.

Jiřina je čitala, da je kar sopla, toda rajši bi bila tudi šepetala nego prenehala, in Jindra se je končno zasmilila in poskusil je debato, ki pa ni nikoli dolgo trajala.

Kajti debata, to je že »jaz« in »ti« ali pa »jaz« in »vi«, čeprav se obe strani kar najskrbneje ogibljeta prēmemu vzajemnemu nagovoru; in tako sta delala tudi Jindra in Jiřina, čeprav sta bila vedno skupaj. To pa zaradi tega, ker nista vedela, ali »ti« ali »vi«, kajti od burnega prizora pri njunem svidenju kakor da je osebnost enega za drugega umrla, oba pa sta si mnogo prizadevala, da je — ne prebudita k življenju.

Skrivala sta svoji trupli drug pred drugim v ledenem, če tudi umetnem hladu.

Kadar je torej Jindra smatral za dobro, da bi kaj pripomnil, je že vstajal in stoji poslušal njen ugovor; in tak je bil navadno konec.

Takoj potem je odhajal Jindra po strmih, kakor na kaščo vodečih stopnicah navzgor in, če je vendar s seboj odnesel kak prašek z Jiřine, se ga je iznebil s tem, da se je prevrnil enkrat ali dvakrat na široki postelji, da so na tleh zaropotali lonci za cvetlice.

Njihov lončni žvenket je na Jindro tako pomirjevalno učinkoval, da je vselej takoj zaspal in spal brez sna prav do jutra.

Tako stanje seveda ni moglo trajati večno in res je tudi trajalo ravno do včeraj, ko je Jiřina zvečer naglo prenehala čitati, rekoč:

»Ne morem več dalje.«

Izgovorila je te besede tako, da je Jindra uganil... Niti besede ni rekel, vstal je in zlezel v svoje podstrešje. Ta večer se ni upal zapreti vzdiznih vrat, ampak napenjal je sluh tem bolj, čim dosledneje se je delal, da ne sliši.

Spodaj ni razum strica nihče spal, šepet je bil in — stok, da celo jok.

To je trajalo gotovo do polnoči in postajalo je vedno neznosnejše in nujnejše, da bi tudi Jindra slišal.

Toda Jindra je bil preveč strahopeten, da bi hotel slišati.

Končno je spodaj nekdo uprasnil vžgalico, zacinkljala je svetiljka in ozval se je nejevoljni glas, ki se je naglo prebudil, pa še nagleje oblačil in kar najhitreje odhajal.

Slednjič je spoznal boste noge grbaste Libuše, ki je rekla na stopnicah tako glasno kakor podnevi:

»Svakl«, kar je Jindra moral slišati.

Ure do ranega jutra so bile grozne — in zdaj sedi Jindra tu na vrtu pri reki, narasli in bučeči; najbrže odnaša četverooglate kamne in vezi svoje obokane struge, včeraj še cele, saj včeraj je tekla še tiho.

»Intelektualna paterniteta!«

Čim dalj gloda Jindra na tem aforizmu, ki ga je sam nase in čisto po fakturi dr. Černya zagrešil, tem bolj je prepričan, da ni zbežal dovolj daleč pred otrokom, ki se petdeset korakov oddal rine na svet.

In glej — bučeča reka, iz katere je slišati čisto različno hrušč trečih se ledenih skrbi, je vedno do- ločnejše oznanjala njegov, čim dalj zrelejši zaključek.

Saj koncem koncev — zrahljanje reke spomladi in rojstvo otroka, oboje je v tesni zvezi; oboje je enako prirodno, logika fizičnega in fiziološkega po- java je vendar enako neodoljiva.

Neobhodno in nujno je moralo priti to in ono.

V tem je nekaj mistično-simboličnega, bi rekla v taki debati filozofka, kil eži zdaj tam v hišici in ne more nič drugega nego milo in žalostno kričati, dočim reka buči, ne da bi preglušala svoj krik.

Nekoč, od tega je že davno, je čital Jindra origi- nalen, navidezno diven aksiom proti priznavanju svobodne volje.

»Ali te je kdo vprašal, ali hočeš priti na svet?« je vprašal v psevdoplatonskem dialogu tajivec svo- bode človeške volje njenega branitelja in dodal:

— Torej vidiš; tvoja najvažnejša in najpoglavit- nejša zadeva je bila odločena brez tvoje volje; in to odločitev si moral sprejeti kot gotovo dejstvo, ki ga sicer lahko izboljšaš, toda nikakor ne popraviš — s samomorom.

Ta paradokson je že takrat, ko ga je Jindra čil- tal, samega sebe ovrgel, kajti rojstvo človeka je prvo nasilje, ki mu je storjeno, toda danes ob kričanju že- ne in bučanju reke, se mu je to šele zjasnilo.

Ničesar noče človek tako nujno kot biti spočet in rojen; o nasilju tu ne more biti govora, kajti na- silnež je tu on, nerojeni kategorični imperator, nič ni mogočnejšega nego njegova volja in njegovi rodi- telji niso pri tem nič drugega kot izvrševalci njego- ve volje, slepi ali pa oslepel po razkošno radostni prevari, ki se zove »ljubezen«.

In Jindra sam? Kaj da je storil?

On, ki je mislil, da ga je prevaralo življenje in dogovor okoliščin, ali ni sam največji goljuf iz same plemenitosti, zaradi katere mu je zdaj kar slabo?!

In zdaj je padal na Jindro mlajšega udarec za udarcem...

On je bil tisti, ki je Jiřino, zaobljubljeno in odlo- čeno devico, odkar je izpregovoril prvo besedo z njo, vzgajal za mater in jo domnevno nevede, a ven- darle naravnost k temu zapeljeval; ko pa jo je imel že tako daleč, je strahopetno zbežal pod pretvezo vesti, da ne bi izvršil zločina, kakor ga je zagrešil oče na materi, katere prikazen ga je zapeljala, da je postal goljuf — in goljuf največji na samem sebi!

In samo zato, da bi ostal dosleden in sam sebi zvest.

Naglo je začutil Jindra nekaj kakor notranjo rde- čico, na duši, in v tem mu je stopila v lica.

Odzval se je v njem izdan mož, mož, ki ga je on sam izdal, ki bi se bil moral oglasiti takoj na začetku in bi bil moral ravnati kakor mož, dočim prihaja do besede šele zdaj — kot zadnji.

»Intelektualna...«

(Nadaljevanje sledi.)

Prodaj

stanovanjsko hišo s trgovskim loka- lom in vrtom na periferiji mesta. Na- slov v upravi lista. 2864

Stanovanje,

sobo in kuhinjo dam tistemu, kateri mi posodi 7000 dinarjev. Ponudbe pod »7000.—« na upravo Večernika. 2863

Stanovanje,

dve sobi in kuhinja, oziroma eno so- bo in kuhinjo ter sobo posebej takoj oddam. Dušanova ul. 9. 2862

Dijake

sprejem na stanovanje in hrano. So- ba solnčna v bližini šol. Naslov v upr. lista. 2860

Gospodična

z štiri razredi meščanske šole, eno- letnim trgovskim tečajem in enoletno pisarniško prakso z znanjem sloven- skega, nemškega, deloma hrvaškega jezika in strojepisja želi službe. Na- slov v upravi lista. 2861

Če želiš

lepo opremljeno sobo, suho, zračno, zdravo in poceni, potem povprašaj Tržaška cesta št. 44, v trafiki. 2865

Pisalne in pisarniške potrebščine,

pisemski papir, albume za amaterje priporoča po najnižjih cenah papirni- ca in knjigovoznica Novak, Gosposka ulica 9. XXV

Elektroinštalacije,

montaže vil, stanovanj, tovarniških po- slopij vsaka montažna popravila, po- pravila motorjev najceneje izvršuje Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ul. 16. Velika izbira svetilk, elektroblaga,

Abiturjent realke

išče mesto praktikanta. Naslov v upr- vi lista. 2835

Sobo in kuhinjo

iščem. Tri osebe. Naslov v upravi. 2828

Dinamo

4 HW (20 Amp.) 220 voltov, že rabljen, v dobrem stanju kupimo. „Viktoria“, Kamm- und Knopffabrik, Zagreb, Ogrizo- vičeva ulica št. 36. 2859

Pogrebno društvo v Krčevini naznanja tužno vest, da ji je njen soustanovitelj, gospod

Anton Goriup

odbornik, častni član in blagajnik

po kratki mučni bolezni v nedeljo, dne 5. oktobra preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 7. oktobra ob 17. uri iz hiše žalosti Krčevina št. 209, nad Tremi ribniki, na pokopališče župnije sv. Marije.

Lahka mu zemljica!

Krčevina, dne 5. oktobra 1930.

Občinski urad v Krčevini naznanja žalostno vest, da je večlet- ni občinski odbornik, gospod

Anton Goriup

posestnik v Krčevini št. 209

v nedeljo, dne 5. oktobra 1930 po dolgem mučnem bolovanju pre- minul.

Pogreb se bo vršil v torek, dne 7. oktobra 1930 ob 17. uri od hiše žalosti na pokopališče v Pobrežju.

Občinski odbor zgubi v umrlem enega marljivega in agilnega odbornika in ga bo obdržal v trajnem spominu.

V Krčevini, dne 6. oktobra 1930.

Občinski odbor v Krčevini.